
SZÓSZÉK - ÚRASZTALA

Simén Domokos

AZ ESZME GYŐZELMÉT ÜNNEPELJÜK

Lk 24,5-6

A keresztény világ nagyobb része húsvétkor, életformáló hitért és az abban való eligazodás magyarázataért, nagypéntek felé fordul elsősorban, mert igaznak véli a hiedelmet, hogy nagypéntek nélkül nincs húsvét, de húsvét nélküli nagypéntek lehetséges. Úgy tekintenek nagypéntekre, mint Jézus életének, munkájának és sorsának tengely-napjára. Ez által a nap által lett Jézus Krisztussá, dicső halálában megváltotta az emberiséget. Vállalta a keresztthalált, habár mint Isten, el is kerülhette volna ezt.

Jézus sorsa másik legfontosabb napjának húsvétot tartják, azért, mert a vallás tanítása szerint az üres sír bizonyosságával, test és vér szerinti feltámadásával igazolta azt, hogy nem volt hiábavaló nagypénteke, mert dicső halálában megváltotta önmagát és mindenkit a haláltól, aki benne hisz. Isten voltának ez a személyazonossága.

A kereszténységnek ez a nagy része a nagypénteki keresztet és a húsvéti üres sírt tekinti Jézus élete jelképének. Úgy vélik, hogy aki ebben nem hisz, nem lehet keresztény. Szerintük ez a hit a jézusi tanítvány ismertető jele.

Mi unitárius keresztények azok közé tartozunk, akik ezt nem így hisszük, mert az egyetlen húsvéti forrás, a bibliai leírás sem egységes. Az evangélisták is ellentmondanak egymásnak. A keresztény egyházak álláspontja is eltér egymástól, így például nem egyszerre tartják a húsvétot. A tudomány és a józan ész sem támogatja ezt a húsvéti hitet. Hiszünk azt, hogy a jézusi élet egésze, az "életmű" a lényeg, és nem a keresztre és az üres sírra csonkított élet. Hiszünk azt, hogy aki nem nagypénteket és húsvétot tekinti Jézus élete legfontosabb napjának, lényegének, az nem lehet kisebb, mint más. Az eszme keretén belül véleménykülönbségek lehetnek, de ez soha nem lehet kizáró jellegű. Képzeld el, hogy a világon élő emberiségnek csak közel 1/4-e keresztény, a többi más világvalláshoz tartozik. Az előzőek értelmében azt jelenti ez, hogy a világ 3/4 része nem, hogy nem lehet keresztény, de mivel nem keresztény, embernek is gyenge. Eszerint elvesz az emberiség minden jószándéka, jóra való törekvése, ha nem a kereszt és az üres sír szellemében munkálkodnak a hitben. Isten ellen vét, ki így vélekedik.

Mi hiszünk, hogy a jézusi életben az eszme a megváltó küldetés lényege, és ezért húsvétban az eszme győzelmét, eszméinek diadalát ünnepeljük, mely nem ismer a jó és igaz munkálásában korlátozást senkitől.

Hiszünk, hogy a kereszt- és az üres sírszemlélet ellentmond a való életnek, a te életszemléletednek. Tedd a kezed a szívedre és adj választ - bár magadnak - arra, hogy édesanyád és édesapád, hitvestársad vagy gyermeked azzal lett-e igazán számodra azzá, mit a szó a fogalomban fed, ha meghalt? Nem azzal lettek-e egy lélek és szív veled, ahogy életek, szerettek, vigyáztak és tanítottak? Mint ahogy kedveseidnek is az élete és munkája a meghatározója, úgy Jézusnak is.

Hisszük azt, hogy lehet beszélni "dicső halálról", de a halál sohasem dicsőítheti meg az életet. Egy életet a halál nem tud megigazítani. A halál nem cél, hanem az élet természetes következménye. A népbölcsesség szerint, aki született, annak meg is kell halnia. A halál az élet, a földi lét vége, megsemmisülése. A halál után a halál előtt nem lehet keresni, nincs élete. Ézért érezzük az evangélista alapigéinkben kiemelt szavainak eligazító igazságát unitárius valóságnak: "Mit keressetek a holtak közt az élőt? Nincs itt!" De lehet és kell keresni Jézus élete és tanítása emlékét, amit lelke és szelleme melegített számunkra eszménnyé.

Mindezekért is hisszük, hogy Jézusnak nem a keresztye és az üres sírja jelenti számunkra az éltető és sorsformáló húsvéti hitet, hanem élete. Hisszük, hogy halála az igaz ember halála volt. Ezt nem mi, "hozzátartozói" mondjuk, hanem ellensége, a keresztya alatt szolgálatot teljesítő római százados. Jézus nem volt ellensége senkinek, de neki sok ellensége volt. Meg vagyunk győződve arról, hogy Judás személye hozzátartozik Jézus életéhez is, nem csak halálához. Az a 30 ezüstpénz nagy összeg lehetett Judásnak, de ez az a nagy pénz, amit megkeresni az eszme világpiacán a becsületes embernek soha nem szabad. Ennyiért eladhatta Jézust az írások szerint, de semmi pénzért nem lehetne megvenni igaz tanításának üdvösségét, a lélek békéjét.

Tudjuk, hogy Jézus életének és tanításának egyenes következménye volt a kicsinyességből kitörő "feszítsd meg", a nagypénteki kórus. A tömeg elnyomhatta pillanatnyilag a Jézus életében hirdetett igazságot, az embert megölhetik, de az eszme tovább élt. Csak az él tovább a lét harcában és az eszme világában, ami életrevaló. Az ember pórul járhat, az igazság soha! Jézus eszméje él a Bibliában és bennünk.

Hisszük, hogy a Jézus-élet, mely a kereszténység tiszta forrása, nem halálából indult ki, az csak lezárta, de nem indította el és nem határozta meg életét. Ugyanakkor valljuk azt is, hogy életének egyenes következménye volt a halál; élete határozta meg halálát. Ebben az életben tanítása és példája az irányadó.

Ezt nem zárhatta magába a sír, nem üthették át vasszegekkel, nem lehetett eltemetni, mert mindennapi emberi életünk igénye, valósága. Mint unitáriusok az életet akarjuk szolgálni Jézus élete példájával, tanítása alapján. Ézért keressük Jézust húsvétkor is. Abban akarunk továbbra is megerősödni e húsvéti ünnepben, hogy a hétköznapi emberi gyarlóságok felett a jézusi eszme győzhet; az ember ünneppé szentelheti az életet, ha nem a holtak közt, a sírban, mégha üresnek tűnik is, keresi Jézust; ha nem taszítja el magától azzal, hogy imádja, hanem engedi a diadalmas ünnep sodrában, szavában és cselekedetében győzni az élő eszmét. Így lássalak ünnepelni egy életen át, nem az ünnepért, magáért, magunkért. Amen.

BIZONYSÁGTEVÉS

Lk 2,40-42

Az élet egyik fő jellemzője a növekedés, mely egyben erősödést jelent. Ünnepe az embernek, ha az általa ültetett gyümölcsfa meghozza első termését. Isten az embert többek közt azzal is kiemelte teremtményei közül, hogy testi növekedésével, erősödésével párhuzamosan lelki és szellemi növekedés lehetőségével is megáldotta. Ünnepe az embernek, mikor gyermeke, unokája vagy hozzátartozója abba a korba fejlődik, mikor belső világának emberré fejlődéséről is bizonyosságot tehet, mikor az ösztönök bonyolult világából a tudatos világba lépik át. Ez a kapunyitás szokás szerint őszinte ünnepe úgy a családnak, mint a gyermekben a múlt és jövődjének jelenét féltő rokonai, egyházi, népi közösségének.

Már Jézus idejében is így volt. Az ünnep szokása szerint elvitték Jézust szülei a jeruzsálemi templomba, s ott a papokkal és frástudókkal való beszélgetés közben kitűnt testi fejlődése mellett főleg abban, hogy tanúságot tett értelmének kiteljesedett bölcsességéről, véleményének önállóságáról, határozottságáról és lelkének erejéről. A mai szóhasználatunkban azt mondanok, hogy Jézus megkonfirmált akkor, az ünnepen. Ez a megkonfirmálás, önmegnyilatkozás az ünnep